

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВСП «ЕКОНОМІКО-ПРАВНИЧИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАПОРІЗЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор

Олена ГРИБАНОВА

« 18 » вересня 2024

**МЕДИКО-СОЦІАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДЕЙ ІЗ
ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ ОБМЕЖЕННЯМИ**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки фахових молодших бакалаврів
галузі знань: 23 соціальна робота
спеціальності: 231 соціальна робота
освітньо-професійної програми: соціальна робота

Укладач: Олег МАСЮК

Обговорено та ухвалено
на засіданні циклової комісії соціальної
роботи, педагогіки та адвокації
Протокол № 1 від « 28 » серпня 2024

Голова ЦК Олена МАЛОВІЧКО
(підпис) (ім'я, прізвище)

Ухвалено методичною радою коледжу

Протокол № 1 від « 18 » вересня 2024
Заступник директора з НМР

 Альона ХОДАКОВСЬКА
(підпис)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо- професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів - 3	Галузь знань <i>231 – соціальна робота</i> (шифр і назва)	Вибіркова	
Розділів – 2	Спеціальність 231 – соціальна робота	Рік підготовки: 2	
Загальна кількість годин - 90		3 -й сем	-й сем
		Лекції	
Тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття освіти: – 3 год.	Освітньо-професійна програма <i>Соціальна робота</i>	14 год.	год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	год.
		Лабораторні	
	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	год.
		Вид контролю:	
	залік	-	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Медико-соціальні проблеми осіб із функціональними обмеженнями» є формування у *фахових молодших бакалаврів* системи знань щодо основних засад медико-медико-соціальної роботи, моделей інвалідності, а також засобів організації їх повноцінного життя в Україні.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- Висвітлити основні проблеми медичного обслуговування та охорони здоров'я в цій сфері;
- Описати та засвоїти основні причини інвалідності, шляхи її попередження;
- Охарактеризувати проблеми реабілітації людей з функціональними обмеженнями.

У разі успішного завершення курсу здобувач освіти набуває **програмні компетентності**:

ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів соціальної роботи, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях;

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК 8. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

ЗК 9. Здатність до налагодження міжособистісної взаємодії;

ЗК 10. Здатність до виявлення та вирішення проблем;

ЗК 11. Здатність приймати обґрунтовані рішення;

СК 1. Здатність розуміти сутність, напрямки та види соціальної роботи;

СК 2. Здатність використовувати на практиці знання нормативно-правових актів соціальної роботи і соціального забезпечення;

СК 7. Здатність визначати шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення;

СК 8. Здатність надавати допомогу і підтримку спеціальним групам клієнтів;

СК 13. Здатність врегульовувати конфліктні ситуації шляхом надання комплексу соціально-психологічних послуг;

СК 14. Здатність до конструктивного діалогу, спонукання до дій та мотивування шляхом застосування різних мовних прийомів риторики;

СК 16. Здатність виявляти і залучати ресурси особистості, соціальної групи та громади для виконання завдань професійної діяльності.

Програмні результати навчання, які досягаються за допомогою вивчення дисципліни:

РН 3. Розв'язувати типові задачі в професійній діяльності.

РН 5. Застосовувати етичні принципи і стандарти соціальної роботи у професійній діяльності.

РН 6. Використовувати технології соціальної діагностики, профілактики, корекції із застосуванням сучасних форм та методів професійної діяльності.

РН 7. Застосовувати на практиці нормативно-правові акти з питань надання соціальних послуг.

РН 15. Вміти визначати причини конфліктних ситуацій, знаходити можливості врегулювання конфліктних ситуацій шляхом надання комплексу соціально-психологічних послуг.

РН 18. Виявляти та залучати ресурси особистості, соціальної групи та громади для виконання завдань професійної діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки.

Курс «Медико-соціальні проблеми людей із функціональними обмеженнями» базується на знаннях, що будуть деталізовані під час вивчення таких дисциплін як «Самоорганізація

особистості», «Теорія соціальної сервісної держави», «Арт-терапія в соціальній роботі», «Соціальна політика в Україні», «Етика та деонтологія соціальної роботи» та інше.

3. Програма навчальної дисципліни

Розділ 1. Медико-соціальне обслуговування осіб із функціональними обмеженнями

Тема 1. Соціальна екологія життя людей з інвалідністю

Визначення сутності основних понять дисципліни: «хвороба», «функціональні обмеження», «працездатність», «непрацездатність», «інвалід», «інвалідність». Сприйняття «особливих» людей в процесі еволюції людського суспільства. Типологія інвалідності. Моделі інвалідності. Інтеграція людей з вадами розвитку у суспільство – необхідність сучасності. Способи організації суспільства відносно людей з інвалідністю – моделі інвалідності. Соціальна інклюзія як процес збільшення ступеня участі всіх громадян у соціумі.

Тема 2. Організація системи охорони здоров'я в Україні

Поняття «здоров'я», «охорона здоров'я» та основи організації охорони здоров'я. Поняття «медицина», «медична допомога», структура органів. Коротка характеристика структури і функцій медичних закладів. Закон України «Про заклади охорони здоров'я та медичне обслуговування». Конституція України. Цивільний кодекс України. Основи законодавства України про охорону здоров'я. Охорона здоров'я України.

Тема 3. Формалізація медико-соціальної роботи з людьми з інвалідністю

Система органів МСЕК в Україні, схема структури. Завдання керівних і наукових органів МСЕК. Спільне в діяльності усіх медико-соціальних експертних комісій (МСЕК). Статус, завдання та функції ІРЦ. Алгоритм утворення ІРЦ. Методичні рекомендації щодо проведення конкурсу на заміщення вакантної посади директора ІРЦ. Методичні рекомендації щодо проведення конкурсу на заміщення вакантних посад педагогічних працівників ІРЦ.

Розділ 2. Проблеми реабілітації осіб із функціональними обмеженнями

Тема 4. Основні засади реабілітації осіб із функціональними обмеженнями

Поняття реабілітації, правові основи. Сучасний стан проблеми реабілітації людей з інвалідністю. Ерготерапія як вид професійної діяльності: теоретичний аналіз. Процес ерготерапії: особливості організації та реалізації. Ерготерапія як напрям соціальної роботи з людьми з ортопедичними порушеннями. Реабілітація хворих з розладами нервової системи ерготерапевтичними засобами.

Тема 5. Проблеми здобуття освіти, працевлаштування та реалізації людей з інвалідністю

Нормативно-правове підґрунтя навчання і виховання дітей з особливими потребами. Інклюзивна освіта: її суть, мета та основні завдання. Навчально-виховні заклади для дітей дошкільного та шкільного віку з обмеженими фізичними чи психічними функціями. Профорієнтація та профосвіта молоді з функціональними обмеженнями. Проблеми середньої спеціальної та вищої освіти інвалідів. Психологічні основи профорієнтації і

професійного самовизначення. Профорієнтація. Освіта осіб з інвалідністю. Можливості та особливості навчання людей з інвалідності у вищих навчальних закладах.

Тема 6. Соціально-культурна реабілітація людей з інвалідністю

Сутність поняття «соціально-культурна реабілітація людей з інвалідністю». Об'єкти та суб'єкти соціокультурної реабілітації. Основні принципи соціокультурної реабілітації. Заклади, що забезпечують комплексну реабілітацію людей з інвалідністю та специфіка їх діяльності. Соціальна реабілітація молоді з обмеженою дієздатністю.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тематичних розділів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		с/п	лаб.	сам.роб. інд.завд.	
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Медико-соціальне обслуговування осіб із функціональними обмеженнями					
Тема 1 Соціальна екологія життя людей з інвалідністю	16	4	2	-	10
Тема 2. Організація системи охорони здоров'я в Україні	16	2	4	-	10
Тема 3. Формалізація медико-соціальної роботи з людьми з інвалідністю	14	2	2	-	10
Разом за розділом 1	46	8	8	-	30
Розділ 2. Проблеми реабілітації осіб із функціональними обмеженнями					
Тема 4. Основні засади реабілітації осіб із функціональними обмеженнями	14	2	2	-	10
Тема 5. Проблеми здобуття освіти, працевлаштування та реалізації людей з інвалідністю	16	2	4	-	10
Тема 6. Соціально-культурна реабілітація людей з інвалідністю	14	2	2	-	10
Разом за розділом 2	44	6	8	-	30
Усього годин	90	14	16	-	60

5. Темі лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Люди з особливими потребами та сучасне суспільство	2
2	Сучасний стан та перспективи розвитку медико-соціальної роботи	2
3	Шляхи профілактики симптому «рентних настановлень» в роботі з особою з інвалідністю	2
4	Профілактика відчуття втраченого життя	2
5	Інклюзивно-ресурсні центри	2
6	Соціальна робота з сім'ями, в яких є особи з інвалідністю	2
7	Лікування та реабілітація ветеранів та інвалідів війни	2
Разом		14

6. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інвалідність як суспільна проблема	2
2	Організація охорони здоров'я населення України	2
3	Екологічні життя людей з інвалідністю	2
4	Органи, що встановлюють інвалідність людини	2
5	Поняття реабілітації людей з функціональними обмеженнями	2
6	Роль ерготерапії в реабілітації людей з особливими потребами	2
7	Проблеми самореалізації осіб з функціональними обмеженнями	2
8	Соціально-культурна реабілітація людей з функціональними обмеженнями	2
Разом		16

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Етичний кодекс соціальної роботи з людьми, які мають інвалідність	10
2	Кінезіологія як крок до соціального здоров'я	10
3	Створення власних правил життя	10
4	Індивідуальна програма розвитку дитини з інвалідністю.	10
5	Ментальна карта "Наповнення ресурсної кімнати"	10
6	Основні напрямки медичної допомоги особам, які постраждали від війни.	10
Разом		60

Індивідуальне завдання

Есе «Міжнародний досвід соціальної роботи з інвалідами збройних сил». Використовуючи надані матеріали <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2024-13-07-01/2024-13-07-01>, студенти мають узагальнити світовий досвід соціальної та медико-соціальної роботи з інвалідами збройних сил, а також визначити перспективи напрямки для України. Альтернативою цього завдання є проходження неформальної освіти онлайн-курсу «Захист прав людей з інвалідністю».

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

В межах курсу пропонується безкоштовне підвищення знань за рахунок проходження онлайн-курсу «Захист прав людей з інвалідністю». Студенти мають зареєструватись на платформі Prometheus, перейти на цей курс (https://prometheus.org.ua/course/course-v1:FFR+PRPD101+2020_T1) та уважно його опонувати. Неформальна освіта є альтернативою індивідуальному завданню та оцінюється також у 20 балів. Студент має завантажити на сторінку Moodle фотокопію сертифікату та прогресу проходження курсу.

Крім того, щоб оцінка була зарахована, необхідно заповнити та надіслати заяву та декларацію про участь у неформальній освіті. Підсумкова оцінка за неформальну освіту залежить від рівня прогресу: 100-80% - 20 балів, 79-60 % - 15 балів, 59-40 % - 10 балів, 39-20 % - 5 балів.

8. Види контролю і система накопичення балів

Поточний контроль знань						Сам. роб./ інд. завд./ неф.освіт.	Залік	Сума
Атестація № 1 (30 балів)			Атестація № 2 (30 балів)					
Розділ 1	Розділ 2	Розділ 3	Розділ 4	Розділ 5	Розділ 6			
10	10	10	10	10	10	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

<i>12-бальна шкала</i>	<i>30-бальна шкала</i>	<i>100-бальна шкала</i>	<i>Шкала ECTS</i>	<i>4-бальна шкала</i>	<i>Національна шкала екзамен/залік*</i>
1	0-3	0-34	FX	2	Незадовільно
2	4-6	35-49			
3	7-9	50-59			
4	10-12	60-64	E	3	Задовільно
5	13-15	65-69			
6	16-18	70-74			
7	19-21	75-79	C	4	Добре
8	22-24	80-84			
9	25-27	85-89			
10	28	90-93	A	5	Відмінно
11	29	94-97			
12	30	98-100			

9. Рекомендована література

Основна:

1. Купенко, О. В. Соціальна робота: від теорії до практики : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 192 с.
2. Семигіна, Т. Міжнародна соціальна робота: пріоритети та стандарти. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2021. 175 с. 192 с.
3. Семигіна, Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
4. Соловйова, Т. Г. Соціальна робота з людьми з обмеженими можливостями : навч. посіб. для здобувачів ступеня вищ. освіти бакалавра спец. «Соціальна робота» освіт.-проф. програми «Соціальна педагогіка». Запоріжжя : ЗНУ, 2019. 122 с.
5. Соціальна робота: реалії та виклики часу : навч.-метод. посіб. Слов'янськ : Б. І. Маторіна, 2021. 219 с.

Додаткова:

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с.
2. Баріхашвілі І.І. Психологічні основи профорієнтації і професійного самовизначення : навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2009. 208 с.
3. Гладкова В.М. Профорієнтація : навч. посіб. Львів : Новий світ 2007. 160 с.
4. Іванова І.Б. Соціально-психологічні проблеми дітей-інвалідів. Київ: Логос, 2000. 87 с.
5. Інвалідність та суспільство : навч. посіб. / За ред. Байда Л. Київ, 2012. 184 с.
6. Кольченко К.О. Освіта осіб з інвалідністю : Можливості та особливості навчання людей з інвалідності у вищих начальних закладах : метод. посіб. для абітурієнтів та студентів з інвалідністю. Київ : Університет «Україна». 2007. 41 с.
7. Львовичкіна А.М. Екологічна психологія: навч. посіб. Київ: Міленіум 2003. 120 с.
8. Москаленко В.В. Соціальна психологія. підруч. Вид. 2-е, виправлене та доповнене Київ: Центр учбової літератури, 2008. 688 с.
9. Острянюк Т.С. Медико-соціальні проблеми людей з функціональними обмеженнями. Конспект лекцій для студентів спеціальності 231 Соціальна робота. Чернігів: ЧНТУ, 2016. 89 с.
10. Охорона здоров'я України: стан, проблеми, перспективи / Л. А. Чепелевська, О. Р. Ситенко, В. В. Бедний. Київ, 2014. 607 с.
11. Соціальна медицина та організація охорони здоров'я / За ред. Ю.В. Вороненка, В.Ф. Москаленка. Тернопіль: Укрмедкнига, 2000. 680 с.

Інформаційні ресурси

Посилання на курс в системі електронного забезпечення навчання Moodle: <https://epkmoodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=516>

1. Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні: Закон України № 875-ХІІ оновлення від 09.11.2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/875-12#Text>
2. Про реабілітацію інвалідів в Україні: Закон України № 2961-IV від 06.10.2005: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-15#Text>
3. «Про затвердження порядку та Критеріїв встановлення медико-соціальними експертними комісіями ступеня стійкої втрати професійної працездатності у відсотках

працівникам яким заподіяно ушкодження здоров'я з виконанням трудових обов'язків»: Наказ Міністерства юстиції України від 05 червня 2012 р. № 420. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1387-12#Text>

4. Про затвердження «Положення про медико-соціальну експертизу» і Положення про індивідуальну програму реабілітації та адаптації інваліда». Постанова Кабінету Міністрів України від 22.02.1992 № 83.: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/83-92-%D0%BF#Text>

